

KMS:n monimuotoisuusohjelmien tilannekatsaus

Katja Matveinen, MMM

Metsäneuvosto 5.6.2020

Metsäluonnon monimuotoisuus sekä ekologinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys vahvistuvat

- Monimuotoisuutta koskeva tavoite on sama kuin kansainvälisessä, EU:n ja kansallisessa biodiveriteettistrategiassa, Agenda 2030:ssa ja Marinin hallituksen ohjelmassa
- ***”Metsäluonnon monimuotoisuuden köyhtyminen pysähtyy vuoteen 2020 mennessä ja luonnon monimuotoisuudelle suotuisa tila on varmistettu vuoteen 2050 mennessä.”***
- Tavoite päivitetään, kun uusista kansainvälisistä, EU:n ja kansallisista tavoitteista on päätetty
- Mittarit:
 - Metsälajien aidot luokkamuutokset (myönteistä kehitystä kaksi kertaa useammalla lajilla kuin kielteistä kehitystä)
 - Kuolleen puuston keskitilavuus metsämaalla Etelä- ja Pohjois-Suomessa (E-S 5 m³/ha, P-S 10-11 m³/ha)
 - METSO:n toteutus (MMM 82 000 ha, YM 96 000 ha)

Suomen metsien monimuotoisuuden heikentyvä kehitys voidaan pysäyttää

”Biotalouskenaarioiden mukaisten hakkuiden vaikutukset metsien monimuotoisuudelle tärkeisiin rakennepiirteisiin” (51/2016 Luke/SYKE) skenaariotarkastelu osoitti, että:

- Hakkuiden lisääminen tasolle 80 m³/v runkopuuta vuoteen 2035 mennessä on mahdollista saavuttaa, mutta samalla kaikkia monimuotoisuuden edistämiskeinoja tulee tehostaa ekologisen kestävyuden parantamiseksi

Biodiversiteettistrategian vaikutusarvioinnin mukaan (12.5. tiedote) luonnon monimuotoisuuden kehityssuunta voidaan muuttaa:

- Keinot luonnon tilan parantamiseksi tiedetään ja toimenpiteitä tehdään. Oikeaan suuntaan ollaan menossa, mutta toimia pitää vielä tehostaa.

Kustannusvaikuttavien keinojen määrittämisen kautta voidaan käytettävissä olevat voimavarat mitoittaa ja kohdentaa sellaisiin toimenpiteisiin, joiden yhteisvaikutuksena monimuotoisuuden köyhtyminen voidaan pysäyttää. Aikajänne riippuu toimenpiteiden mitoituksesta.

**Tarvitaan
tietoisuuden, tiedon
ja osaamisen
lisäämistä**

Monimetsä – jatkoaskel luonnonhoitoon 2019-2021

Tavoitteena on tietoisuuden lisäämisen kautta ylläpitää ja parantaa vesistöjen tilaa ja metsäelinympäristöjen ekologista laatua

- Lisätään nykyisten ja tulevien metsänomistajien kiinnostusta ja kykyä tunnistaa monimuotoisuuden turvaamisen ja vesiensuojelun mahdollisuuksia ja toteutuskeinoja omissa metsissään
- Lisätään urakoitsijoiden ja käytännön työntekijöiden osaamista työmaasuunnittelussa, työnjohdossa ja toteutuksessa niin, että metsänomistajan luonnonhoidolle asettamat tavoitteet saavutetaan
- Kehitetään metsäorganisaatioiden tuottamaa palvelua
- Huolehditaan talousmetsien luonnonhoidon näkyvyydestä viestinnällä

MonimuotohakkuuExperts (2020)

- **Tausta:** Metsänkäsittelymenetelmien monipuolistuminen sekä erityisesti metsänomistajakunnan tavoitteiden eriytyminen asettaa lisääntyviä vaatimuksia osaamisen kehittämiseksi. Mm. poimintahakkuusuositusten, vesiensuojelun käytänteiden, turvemaiden puunkorjuun kehittymisen ja lahopuumäärille, riistanhoidolle sekä uhanalaisten lajien elinympäristöjen turvaamiselle asetetut tavoitteet vaativat uusien toimintamallien juurruttamista suoraan hakkuukoneenkuljettajien työtapoihin.
- **Tavoite:** Kehitetään täydennyskoulutuskonsepti erikoishakkuiden ja luonnonhoidon toimenpiteistä koneellisen puunkorjuun käytännön toimijoille
- **Tulokset:** Täydennyskoulutuskonsepti e-oppimisympäristössä
- **Yhteistyössä:** Tredu, SMK ja TTS + John Deere ja Ponsse

**Tarvitaan
paikkatietoa, sen
hyödyntämistä ja
seurantaa**

Talousmetsien luonnonhoidon laadun kehittäminen (Luontolaatu) 2018-2020

- **Tavoite:** Tuottaa tietopohja talousmetsien luonnonhoidon laadun seurannan uudistamiseksi
- Tietotarveselvitys: Luonnonhoidon laadun seuranta pidetään tärkeänä puolueettoman tiedon tuottajana
- Tähän mennessä kerätystä seurantatiedosta 20 v:n ajalta on tehty yhteenveto
- Selvitys luonnonhoidon seurantatiedon kustannustehokkaasta keräämisestä valmisteilla
 - Uusien tiedonkeruun menetelmien mahdollisuudet käyttöön (satelliitti-, drone- ja hakkuukone-pohjainen tiedonkeruu)
 - Hankkeessa kokeiltu myös ennen-jälkeen seuranta
- Loppuraportti ja seminaari: ehdotus luonnonhoidon laadun seurannan järjestämiseksi 2020-luvulla ja siitä eteenpäin
- **Toteuttajat:** Tapio Oy, SMK, Luke, SYKE

Uhanalaisten lajien esiintymien turvaaminen metsän- ja luonnonhoidon keinoja kohdentamalla (Lajiturva) 2019-2021

- **Tavoite:** Lisäämme lajiesiintymätiedon avulla uhanalaisten lajien esiintymiä ja populaatioita turvaavien metsän- ja luonnonhoitoratkaisujen käyttöä
- Selvitys toimintamallin soveltamisesta:
 - Tapaukset harvinaisia, joten soveltaminen vähäistä
 - Suhtautuminen myönteistä, mutta tietoa kaivataan lisää
 - Tieto uhanalaisesta lajista useimmiten vasta metsänkäyttöilmoituksen yhteydessä
- Toimitettavan lajiesiintymätiedon määrä kasvaa
 - Uudella listalla 2600 lajia (aiemmin 501)
 - Uudella listalla 27 eliöryhmää (aiemmin 5)
 - Metsät, pienvedet, suot, kalliot, paahdeympäristöt, tietyt perinneympäristöt
 - Vain tuoreet ja tarkat havainnot
- Lajiesittelyjä päivitetään, tehdään itseopiskelumateriaalia ja koulutuskiertä käynnistyy syksyllä
- **Toteuttajat:** Tapio Oy, SYKE, SMK

Tarvitaan toimenpiteiden kohdentamista

Kustannusvaikuttavat keinot metsäluonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseksi (KEIMO) (VN TEAS 2020)

- **Päätavoite**

- Tuottaa tutkimustietoa monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämisen **kustannusvaikuttavista keinoista** tilanteessa, jossa puusta valmistettujen tuotteiden kysynnän kasvu lisää metsien hakkuita

- **5 osatavoitetta**

- 1) Erityisesti monimuotoisuuden lisäturvaamista vaativien metsäelinympäristöjen ja metsälajien/lajiryhmien sekä riistan elinympäristöjen kannalta tärkeiden metsien rakennepiirteiden määrittäminen
- 2) Erilaisten metsänkasvatusvaihtoehtojen taloudellisten ja ekologisten vaikutusten arvioiminen metsikkötasolla
- 3) Erilaisten metsänkasvatusvaihtoehtojen kustannusvaikuttavuuden arvioiminen koko maan tasolla
- 4) Erilaisten metsänkasvatusvaihtoehtojen toteutettavuuden arvioiminen informaatio-ohjauksen, kannustejärjestelmien ja suojelun kautta
- 5) Synteesin tekeminen kustannusvaikuttavista toimenpiteistä ja ohjauskeinoista sekä tarkastelukehikon tuottaminen metsien monimuotoisuuden kehittymisen arvioimiseen

Toteuttajat: Luke, SYKE, PTT, Suomen riistakeskus, Metsähallitus Metsätalous Oy

**Tarvitaan kannusteita,
viestintää,
yhteensovittamista ja
yhteistyötä...**

D. Talousmetsien luonnonhoito ja metsäluonnon monimuotoisuus

Luonnonhoito kiinteäksi osaksi metsänhoitoa

Toimenpiteiden vaikuttavuus

Tietoisuuden lisääminen

- Monimetsä – jatkoaskel luonnonhoitoon

Paikkatiedon hyödyntäminen ja seurannan kehittäminen

- Luontolaatu
- Lajiturva
- Potentiaaliset tulvametsät ja metsäluhdat

Optimaalinen kohdentaminen

- Kustannusvaikuttavat keinot köyhtymisen pysäyttämiseksi
- Toimintamallit laajemmalle aluetasolle
- Ympäristötuen ja luonnonhoitohankkeiden vaikuttavuus

Muissa hankkeissa, ohjelmissa ja osana normaalia työtä

- Luontotieto (A)
- Metsänhoidon suositukset (C)
- Kannusteet (C)
- Metsänhoidon menetelmät (C)
- Osaaminen ja koulutus (I)
- METSO-ohjelma
- Geenivarat
- Viestintä ja vuorovaikutus (B)

Maa- ja metsätalousministeriö